

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 . . . 10 „
1/2 . . . 5 „
Za Nemčijo K 10.00.
Za Ameriko in inozemstvo . . . K 20.—
Posamične številke stanejo . . . 10 vin.

Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. na desno.

Upravištvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah, če tiskano: 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Prvi korak.

Zgodilo se je to, kar se je moralo zgoditi, in prav avstrijsko je, da smo morali na to tako dolgo čakati in se državna uprava ni že pred leti odločila h koraku, ki je naše italijanske soseske strašno razburil. Namestništvo je odvzelo goriškemu mestu volilne posle, ki jih ono izvršuje v prenešenem delokrogu, in odredilo, da ima prihodnje volitve voditi goriško okrajno glavarstvo.

Ciste volitve, to je bilo geslo, po katerem, se je ravnal goriški Narodni odbor, ko se je vrgel z vso silo meseca avgusta na delo, da odkrije neverjetne spletke in nerednosti, ki bi naj omogočile pri prihodnjih občinskih volitvah zmago goriških »Kalabrežev«. To energično delo je imelo viden uspeh. Dasi so se stavljale našemu manjšinskemu delu najrazličnejše, skoraj nepremagljive ovire, smo vendar dokazali, da je na stotine naših volilcev izpuščenih in na nesramen način oropanih svoje volilne pravice. Dokazali smo, da so volilni imeniki v škandaloznem stanju in sestavljeni tako, da mora biti zmaga »kalabreških« kandidatorov zagotovljena po slavnostnih besedah: osar tutto!

Dobro so vedeli naši Italijanci, da bi jim huda predla, ako ne bi vsaj zadnjokrat še uporabili vse svoje zvižace, vse svoje prepredene finte, da rešijo potapljačo se ladijo. Pošteni energični slovenski glas je pa tokrat našel odziva na odločilnem mestu.

Z zadoščenjem moremo konstatirati, da je ona brezobzirna politika strogo narodnega značaja, ki jo z vso vehemenco zastopa »Soča« in ki je našla svoj izraz v članku »Naši smotri« meseca septembra preteklega leta, dosegla lep viden uspeh.

Danes je potisnjeno goriškim volilcem v roke orožje, ki utegne postati jako opasno lahonstvu. Slovenci ne zahtevajo nič drugega, ko da se jim omogoči izvrševati volilno pravico, nič drugega, ko zakonitost, pravico mesto krivice.

Vlada si naj bo v svesti, da korak, ki ga je storila, je morala storiti tudi v svojem lastnem interesu, v inter-

resu poštenosti in javne morale. Morala je to storiti tudi, da skuša rešiti svojo lastno avtoriteto, saj je po zakonu obvezana, da izvršuje nadzorstvo nad občinsko upravo. Pulj je dokazal, kam se pride, ako po staroavstrijski »šlampariji« ne poseže pravočasno v sršenovo gnezdo. V Pulju so tako dolgo čakali, da so končno hoteli vso stvar pokriti s plaščem krščanske pozabljivosti, ker so čutili, da del krivde pade na državno upravo, ki toliko let trpi tako raketano v svoji bojni luki. Morščak Ripper je bil, ki je preko glave sv. Birokracija dosegel, da je prišlo vse na dan.

Upamo vendar, da Gorica ni Pulj. Pa gotovo je, da so bila politična sredstva v svrhu, da se na makiavelističen način onemogoča slovanskemu prebivalstvu kontrolirati lahonske mogotce, tu pa tam ista. V imenu »avtonomije«, ki ni nič drugega, ko najnasilnejše sredstvo tlačenja manjšin in političnega terorizma se tako lepo slepari in zatira gospodarsko in politično siabega.

Italijani se širokoustijo, da oni varujejo avtonomijo, ki jo je oskrnila vlada. Ni urzave na svetu — o Italiji seve kar molčimo — kjer bi imela občina, in posebno mesta z lastnim statutom toliko pravic, kakor pri nas v tej ljubi Avstriji. Začudenost se vprašamo, zakaj to. Morebiti radi večje državljanske svobode? Najzagrizenejši nasprotniki Slovanstva so si izmislili to takozvano avtonomijo, ki daja pravico samo onim, ki so pri koritu. Kaj so pretrpeli Slovenci in Čehi vsled te lažjavne avtonomije, ki je neka zavarovalnica za vse one, ki so privilegirani?

»Svoboda«, ki jo daja zakon našim mestom z lastnim statutom, so Lahoni in Nemci na brezvesten način izkoriščali. Ona ni bila nič drugega ko vlačuga, ki je kamorom omogočala nezastlišana zakonolomstva, za ničevanje zakonov. Ta »svoboda« ne daja tisočim slovenskim otrok šol, ona izkorišča svojo moč nasproti trgovcem in obrtnikom, ki so v tolikih zadevah brezpogojno odvisni od magistratnih mogotcev.

besedo, — krasno je zabaval Manjičko. Moglo se je tudi opaziti, da sta med čajem graščak in Sutugin pogostem premetrivala Manjičko, ker se jima je očitno zdela zelo lepa. Toda obema se je zdelo, da je na tem bledem obrazu zapisano nekaj zagonetnega, zato si nista upala k njej in nista vedela, kako bi začela razgovor. Graščak je slednjič pristopil k nji in spregovoril, vihajoč si brke, z izbranim nasmehom dobro pripravljeni stavek, ki ga je smatral za izborni uvod k nadaljnjemu razgovoru:

»Vam morda ni znano, Marja Vladimirovna, da sem jaz šolski kurator?«

Manjička je pogledala tega samozadovoljnega kavalirja z debelim, mastnim obrazom, ki se je nadejal, kakor je bilo videti, da ji zmede srce; zahotelo se ji je naenkrat, da ga ona zmede, na vsak način.

»Dosljej nisem imela prilike, da se prepričam o tem,« je odgovorila, prizadevajoč si, da bi ji bil glas vsaj malce ljubezniv. Odgovor pa ne samo ni zmedel kavalirja, nasprotno, še nekako ohrabil ga je.

»No, to je zato, ker nam prekrasna učiteljica ni bila niti za trenutek naklonjena,« je odvrnil graščak, zavijal brke še bolj fantovski in se nagnil nekoliko k nji.

Naj Italijani je molčijo in ne govorijo, kajzovani avtonomiji! Ako bi bila vlada kršila tako krivično avtonomijo, postopala bi samo pravično. Tega pa ona ni storila; nikakega kršenja ni bilo. Občinske volitve so prenešeni delokrog občine in povsem postavno je, da sme občini nadrejena oblast, torej v Gorici namestništvo, vsakčas od vzeti občini delokrog, ki se tiče volilnih priprav in volitev samih.

Velik del goriških meščanov čuti sedaj, da čas ni več daleč, ko se marsikaj izpremeni. Gorica mora ozdraveti, to je želja mnogo tisoč slovenskih in neslovenskih občanarjev.

Lepo in veliko delo nas čaka. Le nikake malodušnosti. Malo besedi, pa več, mnogo več požrtvovalnega, nesebičnega narodnega, manjšinskega dela. Glave navzgor in pogumno naprej!

Shod „pri jelenu“.

(Volitve v trgovsko in obrtno zbornico.)

V nedeljo dopoldne ob 11. uri se je vršil »pri jelenu« v Gorici shod z dnevnim redom: Volitve v trgovsko in obrtno zbornico.

Shod je otvoril v imenu Narodnega odbora g. dr. P. Medvešek, ki je pozdravil navzoče, med njimi poslanca gg. dr. Al. Frankota in višesodnega svetnika Matijo Rutarja — pozdravil pa tudi tiste državne in deželne poslance, ki so bili vabljeni na shod pa se niso odzvali vabilu. (Klic: Škandal!)

Povdarja krivice, ki se gode Slovencem, in kako se moramo boriti za nje. Drugi narodi živjajo pravice neovirani, mi pa se moramo za vsako trčico boriti po deset let. Tolikokrat moramo protestirati in tako tudi danes gledé na volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Proti nasilnim našim nasprotnikom se borimo, da bi nam dali to, kar nam tiče po zakonu.

Treba izvoliti shodu predsednika. Zborovalci naj naznani, koga hočejo za predsednika shodu.

Na predlog poslanca dr. Frankota je izvoljen za predsednika shodu dr. P. Med-

Manjička je zježila obrvi in se razsrdila. Hotela mu je odgovoriti ostro, reči mu, da mu šolsko kuratorstvo ne daje pravice niti nadeje, postati tudi učiteljin kurator... V tem pa je pogledala na njegov dobrodušni, sladki, zadovoljni obraz, in odleglo ji je. »Siromak, kako je bedast!« je pomislila, »tak ne more razžaliti.« In namesto da bi mu rekla osorno besedo, se je nasmejala in odgovorila:

»To so neumnosti, gospod šolski kurator!«

Čudila se je, ko se je Zinajda Petrovna nekoliko hipov pozneje zelo živahno razgovarjala z graščakom. Lica so ji zardela, v očeh se je bliskalo, in zares je bila videli mnogo mlajša, kakor so trdila leta. Graščak pa ji je dvoril kakor bi bil iz uma, ko je opazil, da ne bo ničesar dosregel pri čedni učiteljici.

»Ne, ne, vi nam boš danes zaplesali moldavski ples!« je govorila Zinajda Petrovna trdovratno.

»Ali verjemite mi, danes nisem pri volji!... Zares nisem pri volji!... se je branil navidezno graščak.

»To je vseeno! Saj lahko plešete tudi proti volji, če vas vsi prosimo tega!« In poleg tega je Zinajda Petrovna tako pre-

veček, ki se zahvali za to ter še omeni, da je vlada vzela goriškemu magistratu priprave in izvršitev občinskih volitev, čemur zborovalci ploskajo in kar odobrijo soglasno.

Na to dobi besedo

g. prof. Košnik.

Cenjeni zborovalci! Čudno se glasi, ako vabimo na volilne shode, ko so volitve že izvršene. Dne 28. in 29. pr. m. so se vršile volitve v trgovsko in obrtno zbornico. Te volitve so izvršene — reklo bi se torej s sedanjim zborovanjem nekako po toči zvoniti, toda ako povzdignemo svoj glas, ne bo zaman! Mi ostajamo pri svoji pravici in se ne damo oplasiti. (Dobro). Volitve v trgovsko in obrtno zbornico so bile splošne že nepravilne, mi pa hočemo pravice na vse strani.

Razpis volitev je bil italijanski. Tri petine prebivalstva v deželi je slovenskega, volilna komisija pa je razpisala volitve edinele v italijanskem jeziku. To je skrajna drznost. In mi naj si pustimo to dopasti — ne!

Imenike so sestavili po svoje in imena naših volilcev so bila napisana po neki čudni ortografiji, ki ne pozna šumevcev, dasi jih je polno v naših priimkih.

Volilcem po občinah po deželi je bilo težko dostavljati pisma, posebno v večjih, kjer je mnogo enakih imen. Ni bilo ulice, ni bilo številke; tudi isto obrt imajo z istimi imeni; tako je bilo nemogoče dognati, kdo je naslovljenec.

Navodila k volitvam so bila le italijanska. Naše ljudi v Trnovskem gozdu, v Trebuši, Trenti, bi se moralo poučiti, o čem gre. Italijanska navodila so vzbudila ogorčenost in Narodni odbor je dobil polno dopisov s pritožbami; pisma so zavrgli in jih metali v koš. Vsled takega postopanja se je najmanj 20% naših glasov izgubilo. Res, da so nekatere občine vse mobilizirale, v drugih to ni bilo mogoče.

Dostavljala so se po pošti neka siva kasta pisma s firmo, kakor ponuja kaka čifutska firma svoje blago. Povratnice ni bilo. Prav navadno pismo, kakor se pošiljajo ceniki. Volilni dokumenti se razpošiljajo o-

mikala svoje črne obrvi in tako močno upirala vanj otemnele oči, da je postalo graščaku nekako čudno. »Vraga, ta ženska ima še mnogo tistega... hm... žara... hm!« je pomislil in rekel: »Če človek ni pri volji, ne more plesati, toda od vas je odvisno, da me udobrovoljite...«

»No, torej jaz vam zapovedujem!« je rekla Zinajda Petrovna skoro šepetaje in podkrepila te besede s takim pogledom, da se mu graščak ni mogel upirati. A poleg tega se mu je zazdelo — ali je bila resnica, ali ne, se ne ve — kakor da se je pod mizo topla noga doteknila njegove. Poskočil je in se obrnil naravnost k Sofiji Semjonovni:

»Prosim vas, igrajte moldavski ples!« Sofija Semjonovna si ni dala ponavljati prošnje. Odmeknila so mize in stole k steni, a gospod graščak, svinjerec in prosluli lovec in preganjalec volkov, je zaplesal moldavski ples zelo veselo, v občeno glasno odobravanje, pri čemer ni izostal niti oče Semjon. Obstal je šele tedaj, ko mu je obraz povsem zalila rdečica, kakor purana, in se mu je znoj ulival čez lica.

»Kako ti ugaja ta ples?« je vprašala Zinajda Petrovna Manjičko.

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dalje.)

»Ah, kako mi je drago, kako mi je drago! Kako nam je ljubo, da ste slednjič vendarle prišli!« sta hiteli v isti čas gospodinja in hči in posajali došli dami na divan. »Oče Semjon!« je zaklicala gospodinja glasno, »ali veš, kdo je pri nas? Marja Vladimirovna! Oče Semjon!«

Oče Semjon, ki je navadno prihajal k svojim stalnim gostom v kaftanu, je smatral zdaj za neobhodno potrebno, da se obleče tako, kakor le v svečanih trenutkih. Sedel je k mizi in se spustil z Manjičko v živahen razgovor, hoteč ji pokazati, kako zelo mu je drag njen poset. Prašal je, kako ji gredo šolski posli, če se je navadila na svoje nove dolžnosti, če ji je stanovanje udobno, če ni morda vlažno, če ji Fevronja dobro služi, — tako je imenoval oče Semjon Hivrio v tem svečanem trenutku, — če je morda treba kakšnih poprav v hiši (kafti v slučaju potrebe bo takoj naročil starešini), z eno

koli kot ceniki, iz neumnosti tega ni so stori, marveč zato, da se pisma lahko izgube. Na naslovih je bilo ime in kraj. Če je več enakih imen, komu naj se dostavi? Tako je samo z Nabrežine prišlo nazaj 17 volilnih dokumentov. Potem so ta pisma še trikrat romala med Gorico in Nabrežino, potem šele je bilo mogoče večino jih dostaviti.

Tak je bil križev pot teh volitev. Tepali so naš jezik. Povsodi nezakonitosti. Ni bilo drugače nego postaviti se na stališče, da se ne udeležimo volitev. Proklamirala se abstinenca. Mislim, da ne bo nikakega ugovora. (Splošno odobravanje.)

Volilna komisija je v smislu zakona iz leta 1868 sestavljena iz zastopnikov zbornice, goriškega mesta in vladnega zastopnika; naši narodni nasprotniki imajo komisijo v rokavi. Ne dotikamo se oseb; osebno jih spoštujemo, kritiziramo pa njihovo postopanje.

Naše občine so se bile svoj čas uprle; ko je pošiljala komisija njim spise za podatke gled volilnih imenikov le v italijanskem jeziku in so morala glavarstva potem poskrbeti podatke.

V dokaz, kako se c. kr. volilna komisija zaveda svojih pravic, naj služi sledeče: Neki volilec je precej ostro kritikoval postopanje c. kr. volilne komisije. Člani so se čutili žaljene in napirali so tožbo proti njemu. Zavedali pa so se pri tem v polni meri svojih pravic kot c. kr. volilna komisija in so svoj sklep naznanili državnemu pravdnstvu, katero v imenu volilne komisije toži onega slov. obrtnika. Za svoje dolžnosti pa komisija noče vedeti. Od prve besede do zadnje pike, vse je italijanski, na celi črti kršenje pravic, zagotovljenih v državnih temeljnih zakonih. S takimi komisijami ne moremo delovati. Sedaj je cela zbornica nepravilno sestavljena. Nepostavne so letošnje volitve. Pred 4 leti pa so se godila sleparstva, ali krivcev ni bilo mogoče dobiti. Nam ne ostane drugega nego delati na to, da pride do razpusta trgovske in obrtne zbornice. (Odobranje.)

Cenzus je postavljen na 8 K, tako da kdor ne plača obrtnega davka najmanj 8 K, ni volilec. Če pogledamo pa deželi, vidimo, da 70% naših trgovcev in obrtnikov ni volilcev. Kako pa naj bodo zastopani stanovski interesi?

Vsi državljani imajo svoje dolžnosti, morajo imeti pa tudi svoje pravice. Zahtevamo splošno volilno pravico. Vsak obrtnik in trgovec naj ima volilno pravico v zbornico.

Obrtniki in trgovci tvorijo zase nekatere občine in trgovska in obrtna zbornica je njihovo starišinstvo; stanovsko zastopstvo. Da bi mali trgovec in obrtnik ne majoriziral velikega, se napravi primerne razrede za volitve, pa bi bilo vsem ustrezno in uvede naj se proporcionalna volilna pravica. To je edino pravično. (Dobro! Ploskanje.)

»Krasno!« je odgovorila Manjička, da jo potolaži. Pa tudi vsi drugi so sodili, da pleše graščak izredno dobro. A Manjički se je zdelo, da še nikdar ni videla tako neokretnih kretanj in tako bedastega obraza. »Ne, zares, nemara jaz vse drugače gledam, kakor drugi ljudje, zato pa tudi drugače vidim,« je pomislila, »glej, vsi so veseli, živahni, smejo se, a meni je zopno in gnusno. Odkod to? Zlasti mama: ona je vsa kakor v njih nedavnih časih, — pravi ingéme comique! Ah, le kako more tako!...«

»Zdaj pa vas bomo prosili, gospa: zaigrajte nam valček!« je vzkliknil Sutugin.

Tudi popova žena je bila muzikalna. Sedla je za glasovir in zaigrala valček. Graščak se je zavrtel s Sofjo Semjonovno, Sutugin pa je pristopil k Manjički: »Dovolite, da vas prosim...« Predno se je odzvala, je preživela Manjička trenutek, ki jo je zabol. »Jaz? Da bi plesala? S tem človekom? Tu? V tem dušnem razpoloženju? Ali, to je nemogoče!« Ji je šinilo skozi misli. »Ali zakaj sem pa prišla sem? Da jih motim s svojo prisotnostjo? Da razkrijem pred njimi svojo dušo? Nikdar! Ali je mar tako težko zaplesati en valček? To so muhe...« Bil je samo trenutek, ko je tako razmišljala; že je slo-

Dr. Medvešek.
Predsednik dr. Medvešek povdarja, da je zaupala Narodnemu odboru cela dežela. Narodni odbor je v svoji zadnji seji pred volitvami sklenil abstinenco.

Vprašam: Cenjeni zborovalci, ali odobrate ta korak? (Sledi splošno odobravanje.)

Na to govori

jurist Vrtovec

ognjevit govor, katerega jedro je bilo: Ne prašamo milosti, zahtevamo le svoje pravice. Dajte nam, kar nam gre!

Oglasi se k besedi

industrijalec Kopač iz Gorice.

Veliko se je govorilo danes o krivicah in pravicah. Res je, kar se je povdarjalo. Zlasti trgovci in obrtniki to čutimo. — Zbornica vrši važno nalogo za naš stan. Ako potrebujemo informacij, se obrnemo do zbornice. Vemo, da so informacijski biroji po svetu, ali informacije so drage pa nezanesljive; potom zbornic bi prišli do reda. Ali kako se vrši to, naj služi za zgled ta-le slučaj. Prišlo je vprašanje na zbornico, če je v Gorici sposobnih ljudi za prevažanje takega in takega blaga. Imamo samo jednega — je odgovorila zbornica. Dotični tvrdi se je to čudno zdelo in poslala je sem inženirja, ki se je o nasprotnem prepričal in naš človek je dobil delo. Nesposoben pa je bil ravno tisti, katerega so predlagali.

Drug zgled: Do zbornice se je obrnila neka tvrdka, ki dela v Gorici in okolici, ter poprašala, kje se dobi tako in tako blago. Odgovora ni bilo še — ko je podjetje že dobro delovalo. Nazadnje šele, čez dolgi čas, je došel odgovor, da tukaj in tukaj dobi predmete, ki jih rabi.

Pravice zbornice segajo tudi na polje sodstva; voli tudi sodnike laike. Sicer jim ne morem nič očitati, ampak konstatirati moram, da je stik med italijanskimi obrtniki in nami tako majhen, da se nič ne poznamo, sodijo po svoji vesti, razsodbo pa čutijo naši ljudje.

Govornik je imel kupčijo s človekom precej krivega nosu. Kupil je blago. Ko je dobil, se je vprašal: Kaj pa sem dobil? Vzdignil je protest. »Če se vam godi krivica, pritožite se na naše razsodišče, na zbornico« — je glasil odgovor. Pred redno sodnijo zmagate — mu je rekel jurist, ali protokolirana tvrdka? jaz, protokolirana tvrdka on, moral sem pred sodnike-laike. Rezultat: pravdo je dobil on, dasi je imel govornik prav. Več tisoč kron je bilo troškov. Ugovora ni.

Stvar ni tako vsakdanja, kakor mislijo nekateri, ki dokumentirajo to s svojo nenavzočnostjo. Z navdušenjem se pridružujem protestom. Cenzus 8 K je prevelik za tako siromašno deželo. Vse druge imajo največ 6 K. — Ako bi se naši trgovci in obrtniki zavedali svoje naloge, ne morejo te razmere trajati več dolgo. (Odobranje.)

nela njena roka na visoki Sutuginovi rami, njegova težka roka pa jo je krepko objemala čez pas. In tako sta se vrtela. »Dosti je, prosim vas, v glavi se mi vrti!« je rekla svojemu vitezu, ki se je razigrjal, kakor se reče, ter jo je vrtel kakor brez uma. Privedel jo je s spoštovanjem na divan. Pred njo se je vrtel nov par: Zinajida Petrovna z graščakom. Videti je bilo, da sta oba razvneti, pritiskal jo je k sebi, malo bolj, kakor je po pravilih valčka, njen obraz je sijal v rdečici pravega navdušenja. Manjička se je jezila vsa razburjena in v srcu se ji je dvignilo nekaj nelepega proti temu paru. Graščak je povedel svojo damo na sedež in pridrsal k Manjički. Dih ji je zastal: »Kako si upa! Pravkar me je še razžalil a... z mojo materjo vred!« Prejšnje misli pa so ji šinile v glavo: »Pred temi ljudmi naj razkrijem svojo dušo? Nikdar! Preplesati tri ture — malenkost!« In zaplesala je z graščakom. Plesala je še polko, proti koncu so sestavili celo kadriljo — toda popova žena ni znala igrati kadrilje, in za glasovir je sedla Sofja Semjonovna. Sutugin — z njo, graščak — z Zinajido Petrovno. To se ji je zdelo nemogoče: ona pleše z materjo isti čas, ko se mati obnaša s tem graščakom tako nedvomno? Ali tudi temu se je pokorila, »zato da jim ne bi prizadevala

Govoril je na to

čevljar Perko,

rekoč, da mnogo je takih, ki so bili zadnji volilci, zdaj pa niso več. Od 5 K smo skočili na 8 K. Pa vendar nismo skočili iz 20. v 12. stoletje. Pravi, da če smo dobri za davke plačevati in jih vlada tirja od nas, naj poskrbi nam tudi za volilno pravico.

Na to spregovori

jurist Kremžar

par besed: Vlade niso take, da bi se moglo reči, da so korajžne. Drži s tistim, ki je bolj hud. Bodimo tudi mi hudi... Če bi bili že poprej stopili na dan, bi mogoče že ne bilo več takih krivic... Na nas samih je krivda! —

Na to je bila sprejeta soglasno nastopna

resolucija:

Dne 28. in 29. januarja tega leta so se vršile dopolnilne volitve v trgovsko in obrtno zbornico v Gorici. Volitve je vodila c. kr. volilna komisija, ki je tedaj izvršujoč volilne poste v prenešenem delokrogu jednaka vsaki deželnokežni oblasti z istimi pravicami in dolžnostmi. Volitve so bile razpisane edino v italijanskem jeziku, t. d. inole v istem jeziku je sestavila c. kr. komisija navodilo k volitvam, izkaznice in glasovnice. Volilne listine: navodilo, izkaznice in glasovnice je dala c. kr. volilna komisija dostaviti po postu. Pisma niso bila niti priporočena niti niso bila opremljena s povratnico. Izključen je tedaj vsak dokaz, vsaka kontrola o pravični dostavitvi volilnih listin.

Volitve so se vršile na podlagi imenikov sestavljenih po trgovsko obrtni zbornici na podlagi najmanjšega davčnega postavka v znesku 8 K. Ta davčna postavka izključuje vsled svoje visokosti približno 70% trgovcev in obrtnikov v slovenskem delu dežele od sodelovanja pri volitvah v stanovski zastop, od volitev v korporacijo, ki je po postavi poklicana, brani in zastopati koristi in pravice vseh trgovcev in obrtnikov. V vseh sosednjih deželah in kronavinah je ta davčna postavka nižja. Za volitev trgovske in obrtne zbornice v mestih Ljubljana, Rovinj, Innsbruck, Bolcan, Roveredo, znaša ta postavka 4 K 20 vin. Da, pri volitvah v zbornico v Ljubljani ima vsled volilnega reda za deželni zbor vsak trgovec in obrtnik volilno pravico, ako plačuje sploh kak direkten davek.

Z ozirom na navedena dejstva

Slovenski trgovci in obrtniki zbrani na javnem shodu pri Zlatem jelenju dne 9. februarja 1913

POUDARJAJO SLOVESNO: Dopolnilne volitve v trgovsko obrtno zbornico izvršene dne 28. in 29. januarja 1913 so neveljavne.

C. kr. volilna komisija je kršila vsled rabe edine italijanskega jezika jezikovne pravice 3/4 slovenskega prebivalstva, je kršila pravice zajamčene v državnih osnovnih zakonih.

neprijetnosti in da ne bi razkrivala pred njimi svoje duše. Roka Zinajide Petrovne je žareče-vroč, od nje same žehti sopar, in hodi, kreta se in govori kakor da je elektrizovana. Manjička je začutila nekaj kakor električni tok, ko se je dotaknila njene roke. Odkod ta ogenj, ta pozna mladost, po ti težki izgubi, ki jo je bila zadela, po tako strašni drami? Kako je to gnusno, ostudno, nizkotno!... Njena mati je... živina!«

»Kaj vam je, Marija Vladimirovna? Ali vam je slabo? Kozarec vode bi!« To je rekla gospodinja po prvi figuri. Opazila je bila, da je Manjička pobledela in se mehanično prijala za glavo.

»Da... Ne morem plesati... Odvalila sem se... Plešite vi, Sofja Semjonovna, jaz bom igrala...«

In tako je bilo. Sofja Semjonovna je plesala, a Manjička je igrala četvorko. Ni jim hotela razrušiti veselja. Okrog polnoči so se odpravili domov. Sutugin je prenočil pri popu, a graščak ju je spremil. Pred šolo se je poslovil z značilnim stiskanjem rok od Zinajide Petrovne, a Manjički se je poklonil svečano in snel klobuk.

»Nadejam se, da vaju bom kmalu videl pri sebi!« je rekel, obračajoč se bolj k Zinajidi Petrovni.

»Povabite!« je odgovorila ona in ga

PROTESTIRAJO najodločnejše, da bi se smatralo omenjene volitve veljavnim.

POZIVLJAJO visoko c. kr. vlado, da ukrene vse potrebne korake, da zadobe državni zakoni njihov ugled in veljavo,

NAVAJAJO Z OGORČENJEM visoki, previsoki minimalni cenzus 8 K, ki izključuje skoro 1/10 obrtnikov in trgovcev od volilne pravice ter

IZRAŽAJO UPRAVIČENO NADO: visoko c. kr. trgovsko ministerstvo izda čimprej naredbo, ki bi zajamčila vsem trgovcem in obrtnikom volilno pravico v goriško trgovsko obrtno zbornico.

Resolucija se odpošlje na pristojno mesto.

Predsednik je na to s primernimi besedami zaključil shod. Odzvonilo je poldan.

Syrup. Sarsaparillae
compos s sidrom.
Čistilo krvi. Stoklenica K 3.50 in 7.50.

Liniment s sidrom Capotol compos.
Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom.
Bolečine ublažujoče.
Sredstvo za vdrženje pri prehladu, revmatizmu, protini itd. itd.
Stoklenica K — 80, 1.40, 2.40.

Zeleznato beljakovinska tinktura s sidrom.
Za malokrvnost in hladenost.
Stoklenica K 1.40.

Dobiva se po lekarnah ali po naravnosti od
Dr. RICHTERJEVE
lekarni „Pri zlatem jelenju“, Praga I.,
Elizabetná třída 5.

Napredek vede!
Najenergичnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom
- IL RUBIN CASILE -
Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretna zozenja, prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Skratka konfetijev Casile K 4.—

N. Casile. konfeti Casile
Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih čevk (silinge) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretritis zozenja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Skratka konfetijev Casile K 4.—

Jurubin Casile, najboljši protisifilitično in pozitivno kriticulno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, aumiji, impotenci, kostoboli, ishisi, vnetju zlez, polnim maezem, izgubi semena, polucijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energični razkrojevalci urinske kisline itd. — Stoklenica Jurubina Casile K 3.50.

Vozirganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Stoklenica Vozirganca Casile K 3.50.

Kuor zeli večjih pojasnih, tiskovnih itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vsi rezervi. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofaletti in Tromba. 6—13

pogledala s svojimi vročimi očmi.

»Prosim, jaz vaju že zdaj vabim!«

»No, torej pričakujte gostov!« je zaklicala Zinajida Petrovna s praga.

»V najkrajšem času!« se je čul graščakov glas.

»Odsli sta v hišo. Nasproti jima je prišla Hvirja z zaspanim obrazom. Manjička se je pričela takoj razpravljati in je nenavadno hitro izginila v posteljo, dočim se je Zinajida Petrovna še dolgo ukvarjala s svojim čvrsto stisnjenim modrcem.

»Jeli, Manjička, da je pri teh ljudeh veselo in sploh prekrasno? Kako misliš?« je vprašala Zinajida Petrovna.

»Da, zelo veselo!« je odgovorila Marija Vladimirovna kar najhitreje mogoče, in se nato takoj pokrila z odejo čez glavo.

»Jeli, da je ta Markov — graščak zelo zabaven človek? Sutugin me strašno spominja na Ljaskega. A? Oči, oči! Prav kakor jih je imel Ljaski... Ti že spiš? Tako hitro? Vidiš, kaj je to — če se človek porazveseli! Živci so mirni, pa je takoj zaspal! Ampak k Markovu pojdeva gotovo... pray gotovo! Imeniten človek je to...«

Manjička je zagrizla zobe v rob vzglavlja in jih stisnila krepko.

(Pride še.)

Shod v Nabrežini.

Pretekla nedelja je bila v znamenju protesta proti volitvam v trgovsko-obrtno komoro. isti dan sta se vršila dva shoda, eden v Gorici, drugi na nasprotnem koncu dežele, v obrtni, tako lepo se razvijajoči Nabrežini. V občinski pisarni nabrežinski se je zbralo lepo število slovenskih trgovcev in obrtnikov, med navzočimi smo videli celo vrsto najuglednejših kras-kih obrtnikov. Iz Gorice sta prišla na shod kot zastopnika goriškega narodnega odbora dr. Vošnjak in dr. Marušič. Za predsednika shoda je bil izvoljen g. Radoy, za zapisničarja g. Peric.

Na shodu je referiral

g. dr. Vošnjak.

Pojasnil je pomen današnjega shoda. Nabrežina gravitira sicer proti Trstu, pa vendar je tudi v njenem velikem interesu, ako se izpremenijo goriške narodne razmere Slovincem v prid. Obširno je navzočim razlagal, kaj so trgovsko-obrtna komore in kaj so njene naloge. Kako pa rešuje klika v goriški komori to nalogo? V Gorici nimamo Camera di commercio nego camera di politica. Zbornica je središče vseh spletk, ki so naperjene proti razvoju Slovenstva v Gorici. Dvojna je njena mera, druga za Italijane, druga za Slovence. S politiko se bavi goriška komora mesto da bi se bavila s stanovskimi vprašanji. Da $\frac{2}{3}$ slovenska večina v deželi nima nobenega zastopstva v komori, to je krivično in bi je zdravi pameti v obraz. Z vsemi sredstvi skušajo Italijani ohraniti svojo nadvlado, vsa sredstva so jim na razpolago, da zabranijo Slovincem do-stop v zbornico, saj potem ne bi bili več sami med seboj in podvrženi kontroli. Nato je zgovorno razlagal vse mahinacije nasprotnikov pri zadnjih volitvah. Volilna komisija je c. kr. urad, in je zavezana po zakonu, da posluje in uraduje v sloven-skem jeziku. Ker tega ni storila, je kršila osnovne zakone. Slovensko ljudstvo na Goriškem si ne pusti žaliti svojega narodnega ponosa. Goriška je prava dežela ne-verjetnosti, samo tu se morejo goditi take stvari. Zadeva volitev v trgovsko-obrtno komoro ni samo slovenska narodna za-deva največjega pomena, ampak obenem v gospodarskem oziru vrlo važna. Ker slo-venski trgovci in obrtniki doslej v njej niso zastopani, je to za njih velika gospo-darska škoda, ker Italijani gledajo samo na svoje ljudi.

Govornik je hvalil na to Kraševce, ki so s tako požrtvovalnostjo in veštnostjo podpirali narodni odbor pri njegovi akciji. Kras je bil tudi tokrat uzoren v svojem slovenskem rodoljubju. Boj še ni končan in treba bo zastaviti vse sile, da konečno zmaga naša pravična stvar. Slednjič je obrazložil govornik, kako nedemokrati-čen, skrajno nazadnjaški je dosedanji vo-lilni red. Na Goriškem, ki je edna najsiro-mašnejših dežel, mora trgovec in obrtnik plačevati še enkrat toliko davka, ako naj ima volilno pravico, kakor v drugih so-sednjih deželah. To je seve samo radi tega, da se more nešteto Slovencev oro-pati volilne pravice. Zborovalci so živah-no pritrdjevali govorniku. Vsi so odobra-vali sklep Narodnega odbora, da se Slo-vinci v znak protesta volitev ne udele-žijo.

Slednjič je g. dr. Marušič iz Gorice z navduševalnimi in toplimi besedami sli-kal krivice, ki se godijo slovenskim tr-govcem in obrtnikom. Dr. Marušič je predložil tozadevno resolucijo, ki je bila ednoglasno sprejeta.

Lep in potreben je bil ta shod. Vrli Kraševci, ki so že pred volitvami dajali duška svojemu ogorčenju nad žalitvami in krivicami, ki so se izvršile proti njim od strani goriške zbornice, bodo tudi v bodoče zastavljali vse svoje sile, da pride tudi v zbornici slovenska stvar do ve-ljave!

Kaj bo s tržaško visoko šolo?

Trst je zopet na Dunaju v parlamentu stal v ospredju javnega interesa. Naučni minister Hussarek je govoril o tržaški italijanski univerzi. To, kar je rekel, ni bilo Italijanom posebno prijazno. Z zadovolj-štvom moremo iztakniti, da je bila glavna misel njegovih izjav: Primorje je na-rodnostno mešana pokrajina. S Slovenci

se morajo Italijani najprej pogoditi. Brez Slovencev ni za Italijane italijanskega vseučilišča v Trstu. Priznati moramo, da je bila to primerna beseda, ki naj bo Ita-lijanom dokaz, kako otroče je od njih, ako smatrajo Slovence v Trstu še vedno za sebi neednakopravne. Hussarekov govor je bil za Italijane prav zarav poduk. Sko-ro se bodo naši Italijanski odvadili, nas smatrati za nekaj manj vrednega, skoraj bodo morali računati z nami, ako bodo ho-teli doseči svoje vseučilišče v Trstu. Brez ih proti Slovincem ni italijanskega vse-učilišča v Trstu. To gesto smo napisali v »Soči« pred kratkimi časi.

Debata glede Trsta v budžetnem od-seku je pač raditega zanimiva, ker ona kaže, kako postaja vedno bolj meso in kri načrt, ki je bil sprožen najprej v sloven-skem tisku. V Trstu se naj snuje avstrijsko visoko trgovsko učilišče. Rivoltella, ki je danes iredentsko vzgajališče, naj se umakne trgovski visoki šoli za avstrijski jug. Nemčija je prednačila v tem oziru. V Hamburgu se je dosedanji kolonialni insti-tut izpremenil v trgovsko visoko šolo, na kateri se pa predavajo tudi pravne stroke. Najbrž je imel Hussarek, ko je govoril o tržaški visoki trgovski šoli pred očmi hamburško ustanovo, ki je nekaj čisto novega.

Danes je seve prezgodaj, da bi se mo-glo že govoriti o organizaciji takega za-voda, ki bi bil velepomemben za razvoj trgovine cele monarhije. Na dlani leži, da tak zavod ne bi mogel in ne smel biti ednojezičen, kakor današnja Rivoltella, temveč multijezičen, jugoslovanski, ita-lijanski in nemški. Taki trgovski visoki šoli bi se naj pridružila jugoslovanska pravna fakulteta, ki bi imela s trgovsko-kolonialnim institutom skupno knjižnico in druge podobne naprave.

Italijanom bi bilo svetovati, da enkrat za vselej opustijo misel, da bi oni mogli v Trstu kaj doseči, ne da bi tudi upoštevali tozadevne slovenske zahteve. Ali so Ita-lijani že pozabili, da so leta 1848. zahte-vali v Trstu pravno fakulteto, na kateri se naj bi bilo predavalo tudi v slovenskem jeziku? Pa seve v onih dneh so imeli Ita-lijani voditelja takih duševnih kapacitet, kakor na primer Kandler. Še pred par dnevi je jamral »Piccolo«, kako so se l. 1848. tržaški Italijani mogli izpozabiti v tej meri, da so zahtevali od vlade, da naj ustvari slovenska predavanja na tržaški pravni fakulteti.

Hussarekova izvajanja so bila v od-seku gotovo zanimiv in nad vse značilen pojav. Pri Čehih smo itak že navajeni, da jim ne moremo pripisati posebne razum-nosti, posebno če se gre za kako jugo-slovansko zahtevo. Naivno je, kako delajo Čehi poklone takozvani italijanski kulturi, kako škodujejo v svojem italijanofilstvu uprav Jugoslovanom. Kaj je bilo Čehom potreba se zavzemati s takim ognjem za italijansko univerzo, in pri tem čisto poza-bit na položaj tržaškega slovenstva. Ču-dom smo se čudili tudi nad izvajanjem Tre-šić-Pavičiča, ki je bil povrh jako neinformiran, ko je govoril o vprašanju vseučil-iščne reciprocitete. Od Trešić-Pavičiča bi že mogli zahtevati nekoliko več umeva-nja velikega pomena, ki ga ima Trst za vesoljno Jugoslovanstvo.

Zahteve, da se tržaško visokošolsko vprašanje reši na način, ki odgovarja tr-govskemu značaju Trsta, duhu našega časa, v katerem so največje važnosti go-spodarska in socialna vprašanja, in v interesu avstrijskega jugoslovanstva, ni mogoče odstaviti z dnevnega reda. Nočemo biti proroki, pa zdi se nam, da bi odgo-varjalo samo zdravemu razumu, ako bo ono rešeno v našem smislu.

Nadaljevanje vojne na Balkanu.

Skader.

Bije se krut boj za Skader. Odkar so prišli Črnogorci Srbi na pomoč, je za-čel neizprosni boj. Poročila naznanjajo, da Srbi in Črnogorci prodirajo zmago-no. — Za važno pozicijo Bardonjol pred Skadrom se je bila huda bitka in Turki so pustili na bojišču 4000 mož, Čr-nogorci in Srbi pa so imeli 2500 mrtvih in ranjenih. Znatne izgube! — Štiri dni že divlja ljut boj pred Tarabošem in pred Br-dico. Utrdbe so obdane z žicami, ki ne-

znansko ovirajo vsako prodiranje, ali ven-dar gre junaska pot Črnogorcev naprej v skader.

Za glavni naskok na trdnjavo, ko pojue za to, da se končno Črnogorci s Srbi polaste skadra, so pripravljeni. Iz najbolj-sega vira vemo, da je bilo naznanjeno če-tam, da treba za glavni naskok izredne nraorosti in zrtev in izdano je bilo vabilo: kdo se hoče prostovoljno oglasiti za pred-vrste v tem končnem boju, in oglasilo se je hitro 600 junakov — ki so pripravljeni umreti pred Skadrom, samo da bi padel v roke Črnogore.

Srbi in Črnogorci so zasedli Široko; ta bo izborna služila proti Tarabošu.

Nad Carigradom.

Presenečemo je bilo prebivalstvo v Carigradu, ko so se pojavili včeraj in predvčerajšnjim nad mestom bulgarski aeroplani, iz katerih so padale v mesto razne proklamacije na prebivalstvo.

Galipolski polotok.

Turki so v soboto zopet poskusili z ofenzivo na otoku. Bulgari so Turke pre-magali in zapodili v beg. Bojišče je bilo polno mrtvecev. Na bulgarski strani je ranjenih in mrtvih 400 vojakov in 50 ofi-cirjev. Boj je bil strahovit.

Odrin.

Šukri paša je naznanil v Carigrad, da je Selimova mošeja težko poškodovana, ker bombardirajo mesto oblegalci noč in dan. Šukri trdi, da se trdnjava še vedno dobro drži, pozabil pa je povedati, koliko časa se bo še držala.

Turčija išče intervencijo Evrope.

Mirovna pogajanja v Londonu se baje obnovijo. Turški poslanik je prosil Greya, naj da iniciativo za nova pogajanja; ta mu je odgovoril, da treba naravnost od turške vlade zaprosbe za nova pogajanja.

Razdelitev Turčije med balkanske države.

Kakor se poroča, so se balkanske dr-zave zjediniile, da se v slučaju, ako pride med njimi pri razdelitvi Turčije do kakih diferenc, podvržejo razsodbi ruskega carja.

Pri Čataldži.

Turki lažejo »po notah«. Vedno zma-gujejo, čim bolj so tepeni kje, tim bolj zmagujejo. Sedaj govorijo o velikih uspe-hih pri Čataldži. Če morda tuintam dose-žejo kaj malega, razglasijo vse za velik uspeh. — V Čataldžo pride baje sam sul-tan, da bo dal poguma vojakom.

Med Midijo in Derkosom

so se hoteli Turki izkrcati pa se jim ni po-srečilo, bili so odbiti.

Grke, Bulgare in Srbe v Carigradu preganjajo turške oblasti. Dolžijo jih naj-več špionaže. 200 Grkov so kar nakrat zaprli te dni »v interesu državne var-nosti«.

Goriški mestni svet protestira.

Sinoči je imel sejo. Pol ure po šesti je bilo treba čakati, da je videl župan 15 navzočih svetovalcev in je otvoril sejo.

Glavno iz seje je bilo poročilo o n a mestništvenem odloku, gle-dé občinskih volitev. Glavno be-sedo je imel dr. Pinavčig, ki se ni mogel prečuditi odloku ter je predlagal tak-le protest:

C. kr. namestništvo v Trstu je s tem, da je kasiralo pripravljalo delo za volitve v občinski zastop goriškega mesta, ter je oddalo tukajšnjemu glavarstvu, kršilo stat-ut, sankcioniran 28. nov. 1850. Občinski zastop protestira proti temu odloku in daje nalog eksekutivi, da naj stori vse potre-bne korake in poda utok na notranje mini-sterstvo, odpošlje protestno brzojavko min. predsedniku, naroči posl. Ušaju inter-pelacijo v poslanski zbornici, da se prekliche nepostaven in nepravilen odlok namestništva. Tovariši naj tudi kot navad-ni meščani se obrnejo na upravno sodnijo proti kršenju političnih pravic, zajamčenih v ustavi.

Ta protest je bil seveda sprejet. Prej je pa še gospodom pojasnil namestništv-e-ni svetnik Rebeke, da zakon z dne 5. mar-ca 1862. velja za vse občine, torej tudi za

goriško; člen 5. govori o prenešenih poslih in med te spadajo tudi volitve. Tudi od-ločba upravne sodnije 14. okt. 1898. daje prav vladi. Namestništvo ni kršilo avto-nomije občine, marveč poslužilo se je le pravic, ki mu pritiče.

Dr. Venier je govoril na to in rekel, da so navajeni delati pošteno, torej na solčno luč! Zahteva od Rebeke, naj pove, koliko volilcev ni bilo upisanih in koliko je bilo nepostavno upisanih.

Rebek odgovarja: da je pregledal vo-lilni imenik in je našel, da je od 500 volil-cev skoro 400 upisanih, ki nimajo volilne pravice. Natančno prav pa ne more še po-ročati....

Navzočih je bilo pri seji med drugim občinstvom, obilo mestnih uradnikov, ki so predstavljali ljudsko voljo in mišljenje laške Gorice.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska

Poslanska zbornica. — Včeraj je bila zopet seja. Pred vsem se je sprejel epide-mijski zakon v tretjem čitanju. Nato je pri-celo prvo čitanje predloge o varstvu de-lavcev pekovske obrti. Razvila se je dol-gotrajna debata.

Justični minister dr. Hochenburger, ki je bolan, je sporočil s posebnim dopisom, da je najvišji sodni dvor glede spornega vprašanja, ali imajo posvetovanja v od-seku parlamentarni značaj javnosti ali ne razsodil, da so posvetovanja nejavna in to-rej govori podlegajo določbam kazenske-ga in tiskovnega zakonika.

Poslanec Friedmann, podpredsednik dunajskega »Industrialbunda« je vložil na obrambnega ministra Georgija interpela-cijo, v kateri ostro obsoja mornariško u-pravo, ki je naročila za 23 milijonov mör-nariških potrebščin v Nemčiji, mesto v Avstriji. Friedmann graja dalje postopanje poveljnika avstrijske mornarice, ki je na-ročil na Nemškem plavajočo ladjedelnico za 8 milijonov in tako občutno oškodoval avstrijsko industrijo in delavstvo in to tembolj, ker je sedaj Avstrija v težki go-spodarski krizi. Friedmann je mandatar železarskega kartela.

Poslanec Kolischer je v finančnem odseku izjavil, da je treba dejanje grofa Montecuccolija odkrito odobravati, kajti le na ta način bo mogoče streti premoč že-lezarskega kartela!

Pri razpravi o predlogu glede var-stva delavcev v pekovski obrti je pričel zionist Reizes z obstrukcijskim govorom, da se maščuje nad predsedstvom, ki je ba-je v neki zadevi proti njemu nekorektno postopalo.

Poslanec Reizes je končal svoj govor ob 1/212 ponoči.

Inozemstvo.

Nemški cesar Viljem odpotuje v krat-kem na Kr. Tem povodom se sestane z italijanskim kraljem.

Revolucija v Meksiki. — Buknila je na dan vojaška revolucija. Čete so zajele Madera; po več bojih na ulicah je zmagala vladna moč. V Meksiki je padlo 300 ljudi.

Stoletnica nemške ustaje. — Včeraj opoldne se je vršila v Berlinu na vseučil-išču svečanost v spomin ustaje nemškega naroda 1813. Prisostvoval je cesar.

Boj za splošno volilno pravico v Bel-giji. — Zbornica je skoncala razpravo o predlogu soc. demokratov ter odbila z 199 proti 83 glasovi revizijo ustave v smislu splošne volilne pravice. — Štrajk v Belgiji je sedaj neizbegljiv.

Domače vesti.

Imenovanja pri južni železnici. — Za prometnega vodjo na vrhniški železnici je imenovan Karl Sajovic, višji revident in prometni kontrolor v Ljubljani. Premeščeni so: postajenačelnik Artur Michelsch-ni so: vrhniški, kakor asistent v Gorici; Le-cker Rajmund asistent iz St. Petra na Kra-su v Maribor, glavni kolodvor; Holecsek Jožef asistent s Pragerskega v Celju; Mu-litsch Karl in Molini Ernest asistenti iz Trziča v Trst, Kodrič Feliks asistenti iz Neumarkt-Tram in v Trzič, Rudolf Franc, asistent iz Špitale v Beljak, Bolka Fran, asistent iz Ehrenhausena v Bruck, Finžgar Ivan uradn. aspirant iz Rakeka, Mezzo-lombardo, Hlava Josip, z Rakega, Puer, Knež Martin asistent iz Zgor. Dravograd in v Store, Črnč Alojzij asistent iz Calliana

v Zgor. Dravograd, Česnic Andrej, asistent iz Mezzolombarda v Raket. Kronek Alojz postaja načelnik iz Spod. Dravograd v Mürzschlag. — Na novo sprejeti uradniški aspiranti: Fortis Ivan v Jonbach, Klembas Anton Brauzoli, Maskovič Ivan v Paterionu in še 20 Nemcev in 1 Italijan, torej izmed 24 na novo sprejetih uradniških aspirantov je 21 Nemcev, 2 Italijana in eden Slovenec.

Izstopil je od železnice: Modena Ettore, revident in direkcijski kontrolor in Bünaj.

Imenovanje. — Minister za poljedelstvo imenoval nadzornika Maksimiljana Ripper za višjega nadzornika in voditelja kmet. kem. poskuševališča v Gorici.

Železnica iz Svete Lucije do Tolmina. — Nerido Kobarida, ampakeido Tolmina se ima zgraditi železnica. Poslanec Fon je poročal v klerikalnih listih o črti do Tolmina in na do Kobarida. Tostvarna vest v našem listu je s tem popravljena. — Da bo tekla železnica iz Sv. Lucije do Tolmina, to zahteva vojaška oblast in kar zahteva vojaška oblast, se tudi navadno zgodi. Torej smemo upati, da bo tekla v doglednem času železnica iz Sv. Lucije v Tolmin. Vozil bo navaden mešanec.

Železnica iz Gorice v Červinjan. — Deželni glavar dr. Pajer je poklical v Gorico župane iz Furlanije, ki so interesirani za napravljanje železnice iz Gorice v Červinjan. Poslanec Bugatto je bil obvestil brzojavno nekaj furlanskih županov, da je železnica zagotovljena in da vlada ne rešektira na prispevke interesovanih občin. Navzlic temu se je na zborovanju pod predsedstvom dr. Pajerja govorilo o prispevkih furlanskih občin za imenovanje železnice. Pajer je rekel, da nič ne verjame brzojavkam; po brzojavki je bil on že umrl.

Zvišanje bolniških troškov v tržaški mestni bolnišnici in naša dežela. — Pred kratkim smo povedali, da je deželni odbor nakazal mestni blagajni v Trstu znesek 14.488 K bolniških troškov, povzročenih po bolnikih iz naše dežele, in sicer le za en mesec lanskega leta toliko. — Sedaj pa so v tržaškem mestnem svetu še zvišali bolniško pristojbino, in sicer na 3 K 52 v na dan, tako da je ta bolniška pristojbina sedaj največja v celi monarhiji. Koliko troškov bo torej več za razne dežele in občine!

Samomor vojaka v Gorici — V nedeljo jutraj proti 7. uri se je ustrelil v vojašnici na Tržaški cesti vojak planinec Fran. Ahnič, doma iz Kočevja na Kranjskem. Obležal je na tleh, na kar so ga prenesli v bolnišnico. Ustrelil se je v prsi in krogla je šla skozi hrbet. Pravijo, da je trpel na kleptomaniji; kjer je mogel kaj zmagati pa je zmagal. Zato je bil opetovano kaznovan; sedaj so ga bili zasačili pri tatvini že šestič. Čakala ga je nova kazen; itej pa se je hotel izogniti s strelom v prsi.

Italijanstvo goriške bande je rešeno. — Dne 1. febr. t. l. je imelo društvo Goriška Slov. Mladina svoj veliki ples v Trgovskem Domu. Naznanjeno je bilo, da bo svirala na plesu vojaška godba, ali vojaška godba ni mogla svirati radi smrti nadvojvode Rainerja. Društvo si je moralo poiskati godce in dobilo jih je. Med temi so bili trije člani mestne godbe. Ko so na goriškem magistratu to izvedeli, so storili takoj hraber čin: zapodili so one tri godce iz mestne godbe in italijanstvo naše mestne godbe je rešeno! Kako pa, da niso prejeli čase toliko, da bi na italijanstvo mestne godbe, ko so svirali nedeljo za nedeljo po slovenskih okoličanskih vaseh?

Kočija je prevrnjena na Korsu blizu pošte deklica Sofijo Rastovo. Kočija je ustavil neki oficir in deklico so peljali v lekarno Kurnerjevo, kjer je dobila potrebno pomoč. K sreči pa se jej ni pripetilo nič hudega. Kočija je vodil vpokojeni general Raimondi.

Razprava radi tatvine v farovžu v Vilivčintinu. Furlanji se bo vršila v ponedeljek 17. t. m. v Gorici. Tatvine je obtožen bivši šolski vodja v Ronkih Bosmat.

Da sta mučila živino, sta bila obdolžena Fr. Pavlin in Fr. Cotic iz St. Petra. Obsojena sta bila na globo 4, oziroma 8 K. Bilo žila sta se na namestništvo pa ni nič pomagalo.

Požiga se je obdolžil sam neki Josip Grčić iz Trsta, in sicer je storil to, ko se

je nahajal v zaporu 3 mesece radi svoječasne obsodbe. Pokazalo pa se je, da je bil mož oni večer, na kateri bi bil hišo zažgal, popolnoma pijan in ni zakrivil nikakega požiga. Svojo kazen je prestal in policija ga je sedaj izgnala iz Gorice.

Izgnanci se vračajo. — Policija je prejela nekega Josipa Široka iz Grgarja in nekega Jožeta Klaviča iz Pačina. Oba sta izgnana iz Gorice pa sta se vendar vrnila. Aretacij izgnancev je tudi dan na dan polno.

Širok je dobil pred tukašnjo sodnijo 7 tednov zapora, Klavičeva ravno toliko.

Zmanjšana kazen. — Tukašnja policija je obsodila nekega I. Trpina radi ponočnega razgrajanja na 3 dni zapora. Trpin pa se je pritožil na namestništvo in to mu je spremenilo kazen zapora v denarno globo 20 K.

Marija Pin iz Tržica je že zaslovela radi tega, ker se vedno vrača v Gorico, iz katere je izgnana. Postavijo jo pred sodnika, ki jo strogo kaznuje, kakor to tudi sama zahteva, potem jo pošljejo domov ali čisto je že drugi dan v Gorici in zopet jo zapro, zopet obsodijo, zopet pošljejo domov, zopet se vrne in zopet je obsojena itd. Tako dela že obilo časa.

Marija Pinova je obsojena sedaj na 7 tednov strogega zapora in postila se bo. Rekla je, da je to vendar le malce preveč.

Na svobodo sta puščena Irena Luznik in Ivan Gombač, oba iz Trsta, ki sta bila aretirana kot sokriva tatvine v Nordisovi vili v Gorici.

Brez sredstev in dokumentov. — Dan na dan se pojavljajo na goriških ulicah ljudje brez sredstev in čisto tudi brez dokumentov. Z vseh vetrov Evrope prihajajo tu sem, kakor da bi se po Gorici cedilo med in mleko. Take ljudi aretirajo, držijo par dni v zaporih in pošljejo domov v občino, kamor so pristojni. Te dni so prijeli v Gorici nekega Tomaža Fuchsa s Stajerskega. Bil je brez sredstev in brez dokumentov.

Smrtna nesreča v Marjanu. — Vdova Lucija Zoff, stara 42 let, je kopala pesek na kraju, imenovanem »Busa«. Kar nakrat se je gornji del nad njo sesul na njo ter jo zakopal. Ostala je mrtva. Zapušča 4 otroke v največji revščini.

»Za svobodo in ljubezen.« — Pretekli mesec so poročali časopisi, da je srbska vojaška oblast dala ustreliti v Skoplju neko žensko, ki se je izdajala za princezino iz Galicije, ki je jako fino nastopala; se znala vriniti v najboljše kroge v Belgradu ter sodelovala pri srbskem Rdečem križu, v resnici pa je bila zapeljivka, ki je zvajala dekleta iz vseh slojev mednarodnim kupčevalcem z dekleti, v roke. Ko ji je prišla srbska oblast na sled, jo je dala ustreliti. — Ne le desetletja temveč stoletja je cvetela na jutrovem in še cvete kupčija z dekleti. Ugrabljajo jih s silo, v kulturnih državah pa z zvijačami, da polnijo harene pohotnih Turkov. — Nele v starih časih, ko so še Turki plenili po naših krajih, so vlačili slovenska dekleta v turško sužnost — znana je povest o Miklovi Zali — tudi v novejšem času je marsikatero slovensko deklet zašlo v turško sužnost. In povest o taki — rekli bi moderni Miklovi Zali je roman »Za svobodo in ljubezen«. Roman »Za svobodo in ljubezen« opisuje usodo slovenskega dekleta Jerice, ki je bilo prodano v turško sužnost in za katero sta njen brat Ivan in njegov prijatelj Srb Dušan tvegala vse, da jo rešita. Ker je bil Dušan komita (član vstaškega odbora v Makedoniji) so jima šli vstasi vsepovsod na roko in v romanu so večje opisani boji in življenje vstašev in krščanske raje. Roman »Za svobodo in ljubezen« je velezanimiv; da, tako lepe povesti Slovenci še sploh nismo imeli. Gotovo ga bo z zanimanjem čital vsak zaveden Slovenec in Slovenka. Opozarjamo vse čitatelje in čitateljice na današnjo prilogo ponatis romana »Za svobodo in ljubezen«, ki ga je začel priobčevati »Slovenski Ilustrovani Tednik«. Čitajte, kajti ta roman je baš sedaj aktualen, ko se odigravajo na Balkanu svetovnovajni dogodki.

Lisnica uredništva: V V. m D. Poslana dopisa prihodnje.

Narodna obramba.

Občni zbor moške podružnice Ciril-Metodove družbe v Gorici se je vršil v soboto, dne 8. t. m. v prostorih pri zlatem jelenju.

G. predsednik dr. Dereani otvori zborovanje in pozdravi v prav pristranih besedah navzoče. Nato se preide k prvi točki dnevnega reda in sicer predsednikovo poročilo, ki poroča o delovanju te prepošle družbe za l. 1912. V odsotnosti g. blagajnika poroča o denarnem poslovanju g. predsednik. Stanje je ugodno in ako primerjamo lanski računski zaključek s prejšnjim letom, se je opazilo celo napredovanje. Blagajnikovo poročilo se sprejme z zadovoljstvom na znanje.

Med slučajnostmi se je razvila prav živahna debata in padla je kaka prav upravičena pritožba glede narodnih grehov.

V novi odbor so bili izvoljeni sledeči gospodje in sicer z vslikom: predsednik g. dr. Dereani, odborniki: Josip Fabčić, Ant. Klun, prof. Ferd. Seidl in odv. kand. Ant. Šaplja.

Sokolski vestnik.

Občni zbor GŠ. S. Ž. — Ni treba posebej poudarjati, kake velike važnosti je občni zbor tolikih sokolskih društev, kakor jih je na Goriškem, ki so po večini še mlada in se morajo še-le okrepiti ter postaviti na trdna tla, t. j. zagotoviti se jim mora trajen obstanek in pravilni napredek. Vsako društvo mora skrbeti, da pokaže na župnem občnem zboru pozitivni vseh svojega celoletnega delovanja.

Posebne važnosti bo ta občni zbor, kjer se bo v prvi vrsti določalo o predpripravih in nastopu župe na vseslovenskem zletu v Ljubljani in o nadaljevanju organizatoričnega dela v župi sami. Župa mora pokazati v Ljubljani in tudi doma, da napreduje goriško Sokolstvo, da se trudi, da njena društva res izpolnjujejo sokolski program v celem obsegu.

Pozivlja se vsled tega vsa župna društva vnovič, da pošljejo svoje delegate na župni občni zbor, da pridejo ti delegatje pripravljeni in rešno zastopajo interes svojega društva. Prepričani o pravi disciplini župnih društev pričakujemo, da ni društva — tudi odseka ali pripravljalnega oddelka ne — ki bi ne bilo zastopano na občnem zboru. Dela in delavcev je mnogo, treba je resnega začetka in vstrajnega nadaljevanja. Na zdar!

Razne vesti.

Nemški cesar Viljem in alarm v Strasburgu. — Poročali smo zadnjič, kako je bil Strasburg potegnjen z naznanilom o prihodu nemškega cesarja. Nemški cesar je jako nevoljen radi tega alarma. Rekel je: Gospoda v Strasburgu menda ne čitajo časopisov. V časopisih je stalo, da oni dan potujem drugam.

Vojak ustrelil stotnika. — V Kijevu je v vojašnici železniškega bataljona neki vojak ustrelil svojega stotnika. Takoj na to je ustrelil vojak tudi samega sebe.

V Odrinu je, po turški statistiki, okoli 80.000 prebivalcev; polovica je Turkov, drugi so Bulgari in Armenci; Bulgarov je okoli 10.000. V vilajetu Odrin so Turki v znatni manjšini.

Dementi o srbskih zverstvih v Albaniji. — Srbski pressbureau v Beogradu dementira kategorično trditve albanskega vodje derviša Hime, da so Srbi zagrešili zverstva med Albanci.

Stotnik ubit s kamuom. — Iz Tridenta: Ko je pred par dnevi stotnik Staudinger 1. tirol. lovskega bataljona jahal v bližini trdnjave Civerzano, je nekdo vrigel nanj kamen, ki ga je zadel v glavo. Stotnik je padel mrtev s konja.

Laži o Srbih. — Razni Slovanom sovražni listi so naznanjali, da so srbske čete zažgale rumunsko šolo in biblioteko v Bitolju. Vse te vesti so izmišljene in laž je tudi, da so pri Lješju Albanci zajeli tri srbske bataljone.

Bulgari potrebujejo zdravnikov. — Zdravniška zbornica v Zagrebu je dobila od bulgarske vlade poziv, da bi prišlo kar največ hrvaških zdravnikov na bojišče, ker nujno potrebujejo zdravniške pomoči.

Požari v Carigradu se ponavljajo skoro vsak dan. V okraju Tofanei je uničil 8. t. m. požar 150 hiš.

Najstarejši Slovek v Avstriji je najbrže v Nemškem brodu neki Jan Navratil, ki se je rodil v aprilu 1799; ima torej sedaj 114 let. Živel je tako v treh stoletjih. Pravijo, da je še duševno in telesno svež, samo vidi slabo.

Razprava radi malverzacij v občinskem uradu v Pulju.

(Dalje.)
Gledé Galanteja je po zaslusbi Horaka predsednik Signori sešel razne postavke iz defravdacij Galantovih ter dobil svoto 57.000 K. Ta je edinole Galantu v težo.

Descovich, Juch, Negri.

Vri trije, priznavajo le delno krivdo. Descovich gledé prilastitve nakazil v znesku 13.458 K 54 v, katero manipulacijo je izvedel on od leta 1907. do konca 1910. v družbi Galanta in Privileggia, istotako defravdacijo 8908 K 70 v z Galantom, Privileggio, Bigatto in Quarantotto.

Juch in Negri tudi tajita skoro vse.

Viktor Vitturi
pravi tudi, da je nedolžen. On ni bil v preiskovalnem zaporu.

Predsednik je na to razkazoval porotnikom ponarejene račune. Nekateri račun so vzbudili smeh. Račun za brusenje 112 sabelj za mestno stražo je znašal 132 K, za nakup raznih strupenih kislin je bilo izplačanih par sto kron — celj Pulj bi lahko zastrupili s temi kislinami.

Tudi v soboto so imeli porotniki pred očmi ponarejene račune ter so pregledovali registre. Okoli 700 eksemplarjev je.

Horak je podpisal vse polno računov. Pravi, da ga je Antonelli pooblastil podpisovati njegove račune za občino. Antonelli pa ne ve nič o tem. Antonelli pravi, da je prišel Horak opetovano k njemu kupit kake malenkosti; vsakokrat mu je moral dati račun, katerega je Horak potem zvišal in podpisal ime Antonellija. Horak to prizna.

Filinich.

Na vprašanje, če je kriv, odgovori: Ne! Pravi, da je bil preobložen z delom, le tej okoliščini je pripisati, da so se dogodile poverbe za časa njegovega službovanja. Priznal je, da je dobil predujem 400 K ter je Bigattu naročil, naj tega ne vknjiži, ker noče napraviti slabega utisa na svoje podložne.

Filinich je prišel v službo k Puljski občini kot pisar, ki je imel mesečne plače 35 goldinarjev. Dandanašnji ima vilo vredno 100.000 K in še zemljišča ima precej. Mož je v pokoju, dasi ima šele 44 let, s 300 K mesečne plače.

Filinich je deloma priznal svojo krivdo, čudil pa se je, da župani že poprej niso prišli na sled defravdacijam. Župani so brez vsake preizkušnje odobraval račune.

Kje je Leban?

Poročali smo svoj čas, da je bil bivši puljski inženir Leban, obsojen na 2 leti težke ječe. Proti obsodbi je rekuriral in proti kavciji 40.000 K je bil puščen na svobodo.

Baje so spravili to svoto skupaj njegovi bivši načelniki, da se ga rešijo, ker se bojijo, da bi jih s pričevanjem v sodnem procesu kompromitiral. Leban je pobegnil v Ameriko.

Umobolen?

»Polaer Tagblatt« poroča v svoji sobotni številki, da pod utisom podrobnosti, katere spravlja na dan proces v Rovinju, je zadel močan živčni napad jedno izmed najmarkantnejših oseb iz tabora prejšnjega občinskega sveta; govori se o umobolnosti. Odpeljali se to osebo v neki zavod v Trst.

Ta oseba je bivši Puljski župan dr. Vareton.

Prada se dobro ohranjen
orkestrijon
na 2 cilindra z 8 platami.
Cena jako ugodna. — Natančneje se izve pri Andreju Podgorniku, krčmarju v Gorici, Via Casa, rossa 30.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Družba sv. Mohorja je razposlala te dni okrožnico za vabilo za nabiranje udov za 1913. in z naznanilom o novih knjigah za letos.

V okrožnici citamo med drugim:

Družba sv. Mohorja v Celovcu stopa pred Vas z novimi vabilom za nabiranje udov Mohorjanov za l. 1913.

Ob tej priliki Družba sv. Mohorja v imenu dobre stvari prav vljudno prosi vse častite gospode družbene poverjenike in njene prijatelje, da letos s podvojenimi močmi zastavite Vašo priznano požrtvovalnost in naklonjenost za Družbo ter Družbi kolikor mogoče visoko število udov pridobite. Vemo, da morda nekateri družbeniki niso popolnoma zadovoljni z vsemi knjigami, toda prepričani bodite, da ima odbor Družbe sv. Mohorja v tem oziru zelo težko stališče, a bodite pa tudi uverjeni, da se odbor Družbe sv. Mohorja resno trudi, da bi kolikor mogoče ugodil vsem željam, potrebam in zahtevam celokupnega slovenskega naroda.

Družba bo letos izdala »Koledar« z zelo poučljivo vsebino in popolnim imenikom vseh udov, na kar blagovolite vse ude opozoriti, ker so zadnja leta nekateri udje izostali vsled nepopolnega imenika. Imenik v »Koledarju« naj bo res viden znak enotnosti in celokupnosti slovenskega naroda, naj bo vseslovenska naslovna knjiga.

Vsi udje brez razlike bodo gotovo z veseljem brali izvirne slovenske »Pravljice«, nič manj zanimiva in poučna bo v »Večernicah« povest »Mlada Breda«, katere snov je vzeta iz ljudskega življenja.

Č. g. kanonik in prof. dr. Jos. Gruden nam v 3. zvezku »Zgodovine slovenskega naroda« živalno slika kulturno dobo srednjega veka. Knjiga je silno poučna in vsaki slovenski hiši, vsakemu društvu neobhodno potrebna.

Letos obhajamo 1600 letnico zmage krščanstva nad paganstvom. To junaško dobo prvih krščanskih vitezov nam slika č. g. profesor dr. J. E. Zorč v knjigi: »V tem znamenju boš zmagal«. Vsaka krščanska hiša naj si naroči to lepo, slavnostno knjigo.

So še drugi vzroki, da letos še posebej priskrbo vabimo celo slovensko ljudstvo, da se v čim večjem številu zgledi za Družbo sv. Mohorja in sicer zato, ker so se tiskarski stroški v zadnjih letih več kot podvojili: plače, delavcev, tiskarjev in knjigovezov so se vsled druginje in moderne delavske organizacije zelo zvišale; cene blagu, papirju, tisku, barvi in podobam (klišejem) so tudi poskočile, tako da je imela Družba zadnja leta, ako je hotela podati udom lepo okrašene knjige, občutno izgubo pri izdaji družbenih knjig. To pa se lahko zabrani na ta način, če se oglasi čim večje število novih udov, ker le pri visokem številu udov bo družba kos velikim stroškom, katere stavijo nanjo moderne tiskarske zahteve.

Malenkostno vsoto 2 K utrpi lahko vsaka družina, vsak zavezen Slovenec in Slovenka. — Le če bo število Mohorjanov visoko naraslo, bo Družba tudi lahko zadovoljila svoje naročnike ter novim in starim udom nudila dobrih in krasno opremljenih knjig.

Družba ima za bodočnost v svojem načrtu knjige gospodarske, zadrufne, pravne, nabožne, leposlovne in zgodovinsko-kulturne vsebine, in to izpod peres najboljših strokovnjakov in pisateljev. Zato naj se novi udje že zdaj priglasijo in stopijo v družbo Mohorjanov, da bo šel odbor in pisatelji s tem večjim veseljem na delo za krščansko prosveto.

Prosimo nujno vse č. g. poverjenike, naj skrbijo za to, da se vsi udje gotovo zgledajo do 5. marca 1913.

V lanskim knjigah je vzbudila obsodbo pri vseh razsodnih ljudeh tista tendenciozna proti učiteljstvu, temu, tako važnemu stanu med našim ljudstvom, naperjena Preglova povest. Ni časti za Goriško, da jo je spisal ravno Goričan! Take in slične tendenciozne stvari, kakoršne opažamo leto za letom, morajo odpasti iz publikacij družbel. Potem bo brez dvoma še raslo število društvnikov, če ne pa bo padalo

in to po pravici. Družba je res potrebna — ali družbi je tudi potrebna zlata srednja pot! Drugače so to le publikacije, kakoršne si želi vladajoča politična stranka.

Stavbeni red.

Dežela Goriško-Gradišanska spada še vedno med one dežele monarhijske avstro-ogrske, ki nimajo nikakega stavbenega reda za občine brez lastnega statuta. Priznanje tega, ne ravno razveseljivega dejstva, bi se lahko smatralo kot samobdolžitev, ako bi ne druge, lahko rečemo, višje moči ovirale, da se odpravi ta pomanjkljivost v zakonodaji naše dežele.

Dosedanje postopanje v stavbnih zadevah, ki sloni na pomanjkljivih določilih občinskega reda in na primitivnih ukrepih dvornega dekreta z dne 5. marca 1878., ne more biti tako, da bi vsaj približno odbovarjalo razmeram in modernim zahtevam današnjega časa. Če se močno občuti pomanjkanje stavbnega reda že po občinah na deželi, ki so skoro izključno kmetijskega značaja, postane ta pomanjkljivost v mestih in industrijskih krajih naravnost ovira pri gradbi in zidanju stanovanj, delavnic, tovarnih itd.

Poglejmo le hitro se razvijajoči Tržič, ki obeta postati drugi Trst, poglejmo morsko kopališče in zdravilišče Gradež, ki je edino svoje vrste v Avstriji, poglejmo dalje industrijske kraje Podgoro pri Gorici, Ajdovščino, Miren, Nabrežino, Solkan, in še druge naglo se razvijajoče trge in vasi, paspoznamo takoj, kako potrebna je nujna ureditev stavbnih razmer v naši deželi.

Kakor stvari danes stoje, lahko trdimo, da vsakdo zida, kar in kjer in kakor hoče; vsakemu je prepuščeno, da si stavi gradbe po lastnem okusu, neglede ali odgovarjajo v zadostni meri zdravstvenim in estetičnim zahtevam itd.

Deželna uprava je, čim je bil ustanovljen deželni tehnični urad, temu naročila, naj nabira potrebni material, tako da leta 1907. je mogel deželni zbor razpravljati tozadeven zakonski načrt, ali končnega sklepa ni napravil.

Leta 1909. in 1910. je vprašanje prišlo ponovno pred deželni zbor, ki je na to votiral zakonski načrt glede uvedbe stavbnega reda za vsodeželo izvzemši mesto Gorica.

Načrt se je sicer takoj takrat predložil c. kr. vladi, da mu izposluje Najvišje potrjenje, kar se pa do danes še ni zgodilo.

Z odlokom z dne 3. januarja 1913. pa je naznanilo c. kr. ministerstvo za javna dela, da se bo vršil dne 11. februarja 1913. sestanek zastopnikov vseh deželnih uprav zastopanih v državnem zboru, na katerem se bo razpravljalo o sestavi nekakega vzornega stavbnega reda, ki bi služil potem za podlago s primernimi spremembami stavbnim redom v vseh deželah.

Po »Samoupravi«.

Rekrutni kontingent za armado in deželno brambo.

V tekočem letu 1913. znaša rekrutni kontingent za armado 154.000 mož.

Pred uvedbo nove vojaške postave je znašal rekrutni kontingent za armado in mornarico samo 103.100 mož. Po uvedbi nove postave je znašal rekrutni kontingent prvo leto, to je lani, 136.000 mož. Od prihodnjega leta dalje bo doseženo polno število letnih 159.500 rekrutov. To število ostane bržčas nespremenjeno do leta 1923. Do tega časa je letni rekrutni kontingent postavno določen.

Od 154.000 rekrutov, ki jih treba dati letos, da Avstrija 88.327 mož, Ogrska pa 65.673.

Po doseženju polnega kontingenta — torej od prihodnjega leta dalje — bo porazdelitev rekrutnega kontingenta takale:

Avstrija da 91.482 mož, Ogrska pa 68.187 vsako leto.

Letni rekrutni kontingent avstrijske deželne brambe je znašal pred novo vojaško postavo 19.970 mož.

V prvem letu, ko je stopila postava v veljavo, to je lani, je znašal kontingent 20.615 mož in v letu 1913. doseže število 22.316 mož.

Za prihodnja leta je poviševanje rekrutnega kontingenta določeno takole: v letu 1914. na 23.717; v letu 1915. na 25.018, v letu 1916. na 26.019 mož. Od leta 1917. do 1923. bo znašal stalno po 26.996 mož.

Letni rekrutni kontingent za ogrsko deželno brambo pred uvedbo nove postave je bil določen zadnjikrat v letu 1889. in je znašal 12.500 mož.

Kontingent ni bil od 1889. do 1912. zvišan niti za enega moža.

Za honved je bil za prvo leto veljave vojaške postave rekrutni kontingent določen s 17.000 možmi. V letu 1913. se zviša na 21.500, v letu 1914. na 25.000 mož.

Na tej višini ostane potem rekrutni kontingent do leta 1923.

Razmere v Kanadi.

Po listih se mnogo razpravlja o izseljevanju v Kanado, odkar je dobila Canadian-Pacific družba v Avstriji obsirno koncesijo za izvajanje izseljencev.

Cujno danes glas protestantskega misionarja, ki je bil dje časa v Kanadi, kako opisuje razmere v tej deželi. Iz njegovega opisa priobčujemo to-le:

S koncesijo, ki je podeljena Austro-Amerikani, se hoče ustvariti direktna parobrodna zveza s Kanado, kar bo zelo pospeševalo izseljevanje, ker je z novimi zakoni priseljevanje v Zedinjene države in drugam znatno oteženo.

In kdor hoče iti preko New Yorka v Kanado, se mora podvreči preiskavi na Elice Islandu, ki stavi sledeče glavne pogoje: znanje čitanja in pisanja, neoporečnost, telesno zdravje, moralna in materialna garancija in mnogo drugega, tako da je pravzaprav odvisno od poverjenišva, če hoče dovoliti ali prepovedati izkrcanje.

Wilson, novi predsednik Unije, je napisal pred časom kot vseučiliški profesor spis, v katerem se predvsem bavi z izseljeniškim vprašanjem, napram kateremu zavzema dokaj neprijazno stališče, tako da ni dvomiti, da bo tudi za časa svojega predsedstva ostal zvest svojim načelom. To dobro vedo tudi parobrodne družbe, zato delujejo te na to, da obrnejo smer izseljevanja v Kanado. Unija se brani s strogimi zakoni priseljevanju, ker ima že dovolj prebivalstva, Kanada pa nasproti temu potrebuje delavnih moči, ki naj ji iz neplodovitih krajev z obdelovanjem napravijo plodovite pokrajine, vsled česar je razumljivo, da so za poljedelce ondi otvorjena vrata.

Italijanom ne ugaja Kanada, ker je podnebje preveč ostro (— 40 stopinj po zimi), tako da bi parobrodi iz Trsta ponajveč prevažali narodnosti iz naše monarhijske Prostrane Zedinjene države smo že napolnili z našimi rojaki. In ali naj zdaj dobavljamo ljudski material tudi za Kanado? Zdaj ko Unija s svojimi strogimi zakoni tudi nam dela veliko uslugo, ker onemogočuje izseljevanje, zdaj ponovno dovoliti, da se izseljevanje zopet pospeši, bi bilo gotovo zelo nezmislno.

Iz zahodno-evropskih pristanišč prihaja že zdaj mnogo izseljencev v Kanado, ki potrebujejo mnogo delavnih sil za sekanje gozdov. In zato ne poskuša samo Dominion of Canada, temveč vse interesirane železniške družbe kakor Canadian-Pacific, Canadian Northern in Grand Trunk vse mogoče, da dobe kolikor mogoče izseljencev. K temu jih ne dovaja samo špekulacija na prevozne stroške, temveč tudi kolonizatorično delo, odnosno špekulacija z zemljišči.

Svoječasno je dobila vsaka železniška družba od države brezplačno zemljišča, ki so imela večjo površino nego marsikatera evropska država. Cena je bila pred desetimi leti za acres (1200 kvadr. sežnjev) še neverjetno nizka, danes pa imajo posebno okoli Prince Alberta zemljišča, oddaljena 40—50 km od železnice, cenjo od 25 dolarjev.

Neresnična je vest, ki so jo prinašali časopisi, da daje Canadian-Pacific brezplačno zemljišča farmerjem in da so ti samo ovezani obdelovati jih. Brezplačna zemljišča daje samo vlada in še to danes samo v oddaljenem Wild Westu, 400 do 500 angl. km od obljubljenih krajev. Morda da je kdo dovolj marljiv in vstranjen, da pride skozi neprodorne pragozdove in pramočvirja, pride do mesta, kjer se je mogoče naseliti, treba pa je tudi dosti kapitala, če hoče uspevati. Takih izseljencev pa je zelo malo. Tam kjer se more še kaj pridelati, tam se ne dobi več zastoni zemljišča.

Priseljevanje ugaja tudi tvorničarjem strojev, ker v kanadskih razmerah je mogoče na polju delati le s stroji. Za farmo 160 acresov se potrebuje toliko strojev, da bi se moglo z njimi obdelovati že 2000 jolov zemlje. Vsak novi farmer daje torej tvorničarju zaslužka, potem ni čudno, da jih tako love.

Trgovina in industrija sta v angleških rokah. Treba je torej ljudstva, ki bo obdelovalo nekulturna tla. In to rad prepušti Anglež tujcu, seveda na način, da pobere on sadove.

Z ozirom na te okolščine bi morali merodajni faktorji na to delati, da ondote naše rojake po možnosti repatriirajo, ne pa da pospešujejo izseljevanje. Namesto tega bi bilo treba doma z dobro parcelacijo pripomoči jim do zemljišča.

Večina ameriških časopisov zna jako tendenciozno poročati o Evropi, samo da prestraši tiste, ki bi se radi vrnili domov. Kanada ne izpušča rada svojih kolonistov. Treba je še pripomniti, da znaša voznina na železnicih v notranjo deželo 1 cent za angl. miljo (16 klm), iz notranje dežele ven pa 3 cente. Omenili smo že, da je obdelovanje tal mogoče edinole s stroji, z ročnim delom se na zemljišču v obsegu 160 acresov ne more nič napraviti, in toliko znaša najmanjša površina farm. Zito je izvanredno ceno. Treba ga je torej mnogo pridelati, da bo zajamčena farmerjeva eksistenca.

To treba vedeti in to treba ljudem povedati, ker agentje za izseljevanje v Kanado bodo slikali našemu ljudstvu razmere tamkaj gotovo čisto drugače.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorca«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vln. Ako je oglas obsegačji se računa za vsako besedo 3 vln. Najpripravišje inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delih in celo v mestu nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Proda se v Orehovljah hiša, hlev in vodnjak. Vse se nahaja na lepem zdravem kraju. K hiši spada tudi vrt in zemljišče. Cena jako ugodna. Proda se skupno ali pa parcelirano. Za natančnejše podatke se je obrniti na Antona Garbun, Kanal 15.

Upokojenec, čigar žena je spretna kuharica, se išče za hotelirja in restavraterja na Kozini. Hiša se nahaja na reški cesti na jako ugodnem kraju vasi. Odda se tudi lokal za trgovino z mešanim blagom. Natančnejše informacije daje Jakob Kleme, Trst, Carducci 8/II.

Naročajte
„Soča“ in „Primorca“.
Inserirajte
v „Soči“ in „Primorcu“.

Porotna razprava radi malverzacij v občinskem uradu v Pulju.

(Dalje.)

Fillinich.

Fillinich zvrta vso krivdo na razne okoliščine in zmote. On zatrjuje svojo nedolžnost. Gledé defraudacije 2001 K (račun Sumberac) pravi obtoženec, da po trditvi prejšnjega blagajnika Majorja Sumberac sploh še ni plačal. Kakor je Fillinichu znano, je bil oni dan, na kateri pravi Sumberac, da je plačal 500 K, prejšnji blagajnik Major tako pijan, da se ne more na nič spomniti. Da je pa Sumberac uplačal 500 K, se potrdi s protokolarno zaslusbo slednjega.

Fillinich izjavlja, da Sumberac ima še plačati občini 1501 K, ker trdi Fillinich, da on ni sprejel onih 500 K.

Gledé računa Dobrovich pravi obtoženec, da si je pridržal 300 K, kolikor je znašal račun, ker je bil radi bolezni v denarni zadregi. Dobrovich je o tem obvestil, ali ta mu ni nič odgovoril.

Edino, kar brez ugovora prizna, je, da si je zaračunal dijete za lokalna ogledovanja na licu mesta, kar je stalo na stotine kron ni se pa niti odstranil iz pisarne, izvzemši poti pri volitvah.

Gledé uporabe apna pravi, da je inženirju Borriju vedno vse točno izplačeval in sicer kakor se mu zdi rajši več nego manj.

Predsednik ga vpraša, kaj je storil, ko je izvedel, da manjka v blagajni 70.000 K? Fillinich pravi, da je šel h Galantovi sestri in ta je obljubila 30.000 K pod pogojem, če tudi njegova žena plača 30.000 K. Potem se ni več brigal za to.

Informacije opisujejo Fillinicha za premožnega človeka. Lc njegova vila je vredna 120.000 K.

Priča Major.

Major je bil svoj čas blagajnik na Puljskem mestnem magistratu. Izpove, da je on oddal čisto v redu blagajno Galantu, toda brez revizije. Naznani, da je tudi njemu nekoč v blagajni manjkalo 1000 K, ali to svoto je nadomestil iz svojih privatnih sredstev.

Galante potrdi na vprašanje predsednika, da je blagajno v redu sprejel in dalje izjavi, da v nastopnih 15 letih ni bilo nikake revizije blagajne.

Potovanje župana

dr. Varetone na Dunaj.

Predsednik je po nekaterih zaslišbah prečital nekatere račune bivšega župana dr. Varetone.

Iz enega teh računov sledi, da je Varetone pri potovanju na Dunaj izdal na Du-

naju samo za filakarje 1660 K, ali da je občini Pulj zaračunal samo tretjino to je 550 K! Kakor da bi svota 550 K nič ne pomenila! Druge račune bodo čitali ob drugi priliki.

Razprava se nadaljuje.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Od ponedeljka 17. do četrtega 20. t. m.

Bernè v Gorici
hotel „pri treh kronah“

KILE

usled napora in izpad čreves.

Konfenzacija zajamčena.
Brez operacije.

Oni, ki imajo kilo, naj opuste nošenje kakoršnegakoli pasu in naj si preskrbè „sistem Bernè“, ki je najnovejši in lastna iznajdba. Tem potom se priporočamo tudi vsem veleuč. gosp. zdravnikom, ki so nam izkazali dosedaj svojo naklonjenost.

Opozorjamo vse interese: možke, ženske in otroke, da si ogledajo „sistem Bernè“ v zgoraj navedenih lokalih in ob določenih dnevih.

58-2

Napredek vede!

N. Casile.

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

- II RUBIN CASILE -

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in meli. katarji korenito ozdravijo s

konfeti Casile

Konfeti Casile urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cev (siligo) popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; odini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, mehurne katarje, kamen, nesposobnost za zdržavanje urina, sluzaste tokove itd. — Skatija konfeti Casile K 4—

Iorubin Casile, najboljšo protisifilitično in pozivljajočo kričistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semen, polacijam, spermatoroi, steriliteti, neurasteniji, energičen razkrojivalec urinove kisline itd. — Steklenica Iorubina Casile K 350.

Vbrizganec Casile zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, uretritis, endometritis, vnetje in izpad maternice itd. — Steklenica vbrizganca Casile K 350. Kdor želi večji pojasnil, tiskovin itd. naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastonj in z vso rezervno. Priznani medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. — V Gorici v lekarnah Cristofolotti in Tromba.

6-12

Proda se dobro ohranjen orkestrijon

na 2 cilindra z 8 platami.

Cena jako ugodna. — Natančneje se izve pri Andreju Podgorniku, krčmarju v Gorici, Via Casa rossa 30.

63-2

Radi družinskih razmer oddam takoj dobro idočo srednje veliko trgovino z mešanim blagom, žganjetočem itd. za dobo :: 5—10 let v najem.

Trgovina obstoji 10 let v lepem industrijskem kraju na Kranjskem. Letni promet okoli 45.000 K. Najemnina zelo nizka, potreben kapital 2000—4000 K.

Cenj. ponudbe pod „dobro idoča trgovina“ na upravništvo „Soče“.

62-2

Lesene valovite vratnice

izdelek prve vrste priporočal tržaška tovarna za izdelovanje vratnic iz jeklene valovite pločevine in lesenih izloz

Ing. Ludvik Fischer

TRST-Rojan.

Sprejmo se spretnega in vpeljanega zastopnika za ta okraj.

Pri Batjel - u

GORICA
Stalna ul. 2-4

Je velika izbira dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrijonov itd. prav po ceni. Mehanična delavnica. Prodaja na obroke. eniki franco.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

na stari hiši

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče strobarškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE
za pisarnice, kadilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE
za krojače in čolnarje.

Svotinjice. — Rožni venel. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
Semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje obdelana zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na doželi.

Slovinci!

Podpirajte in poslužujte se.

Prve slovenske brivnice

v Gorici,

Gospodsk. ulica št. 1 (nasproti Montu).

Postrežba solidna in snažna.

Za obilen obisk se priporoča

FRAN NOVAK, brivec in lasničar.

Naročajte Cvekov

brinovec, hruškovec in melisovec

iz Kamnika

domače žganje.

Išče se zastopnik za Gorico.

59-0

Udlikovana pekarija in sladčičarna

Karol Draščik

v Gorici na Koran v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinnejega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka

Gorica, Raštelj 3.

Zaloga usnja.

Kdor hoče imeti pristno angleško blago za obleke, naj se obrne na krojaškega mojstra

Antona Krušič

Gorica

na Tržaški ulici št. 16.

Izdeluje se vsakovrstne obleke od najfinejše vrste do navadne, za vsaki stan in za vsak letu čas.

Uzoreci na razpolago.

Specialist za izdelovanje oblek za enoletne prstovoljce.

Jezikovna šola po metodi Berlitz.

Otvoritev kurza v Gorici za dame in gospode. Učitelj francoščine iz Francije; učitelj angleščine iz Anglije.

Le narodne in akademično izobražene učne moči.

Vsak učitelj, (ki mora biti rojen Francoz, oziroma Anglež) poučuje po dobroznani „metodi Berlitz“ v svojem materinskem jeziku in brez prevajanja.

Od prve ure naprej govori in sliši učenec le oni jezik, kojega se misli učiti.

Teri potom se naznanja, da namerava otvoriti ravnateljstvo tudi v Gorici **kurz za učenje francoščine in angleščine.**

Da se seznanj sli. občinstvo z „metodo Berlitz“, se priredi za dame in gospode **v petek, dne 14. t. m.**

javno poskušno uro

za francoščino in sicer v salonu hotela „pri Pošti“ v Gorici ob 8^{1/2} uri zvečer. — Vstop je prost in ni nikake obveznosti. Po poskušnih urah je gosp. Berdon na razpolago sl. občinstvu in daje vsa potrebna pojasnila ter sprejema zglasitve za poučevanje.

Pouk prične takoj.

Začetni nauki za začetnike. — Konverzacija za one, ki že znajo. — Literatura in trgovska korespondenca.

Za dame in gospode.

N. B. Priporočamo, da sme vsak učitelj poučevati le v svojem maternem jeziku in s tem je dana možnost učenca, da se nauči pravilnega naglaševanja.

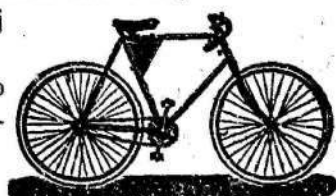
56-2

Kupujte samo dvokolesa „Atena“, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bodisi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trvdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stalnem trgu št. 9. GORICA.